

Nr 322.

Av herr Ståhl m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till pressattachéer.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln föreslagit bland annat indragning av nu utgående lön och ortstillägg för pressattachén i Buenos Aires, vilka tillsammans uppgå till 33 000 kronor. Förslaget motiveras med nödvändigheten av en minskning av statens utgifter bl. a. genom inskränkningar i den statliga förvaltningsapparaten. En översyn av pressattachétjänsterna säges ha givit vid handen, att den år 1945 inrättade pressattachétjänsten i Buenos Aires torde kunna indragas. Med särskilda medel för upplysningsverksamhet i Sydamerika torde det, enligt propositionen, bli möjligt att åtminstone tills vidare i viss omfattning vidnakt-hålla här ifrågasvarande informationsverksamhet.

Den härmed föreslagna inskränkningen av upplysningsverksamheten om Sverige i utlandet synes ägnad att framkalla betänkligheter. Inom hela Sydamerika och inom hela det spansktalande området över huvud är för närvarande inom utrikesrepresentationen pressattachébefattningen i Buenos Aires den enda som särskilt tar sikte på att sprida upplysning om svenskt näringsliv, svenska kulturinsatser och Sveriges ställning över huvud taget. Visserligen ha sedan den tillkom vissa tillfälliga förändringar inträtt i våra möjligheter att vinna en ökad exportmarknad inom Argentina. Men dels berör pressattachéns i Buenos Aires verksamhet icke enbart detta land, dels synes det över huvud taget vara av vikt att även i denna del av världen upprätthålla och utveckla strävandena till ett vidgat ekonomiskt och andligt utbyte mellan folken. Redan av detta skäl kan man ifrågasätta lämpligheten av att nu i varje fall till en väsentlig del avveckla den upplysningsverksamhet som ansågs väl motiverad 1945. Här liksom eljest synes det önskvärt att i upplysningsverksamheten upprätthålla kontinuitet. Eljest går sådant till spillo som redan vunnits och avstår man från att dra fördel av de erfarenheter som en tjänsteman kunnat inhämta under en inledande period, vilken i åtskilligt blir en studietid.

Till det ovan anförda komma hänsyn av en annan men knappast mindre betydelsefull art. Den nuvarande pressattachén i Buenos Aires, redaktör Martin Rogberg, var när han 1945 knöts till sin nuvarande befattning sedan 1921 anställd i tidningen Svenska Dagbladet, där han sedan åtskilliga år var kulturredaktör och dessutom gjorde en bemärkt insats som resande reporter. År 1944 hade han på sin tidnings uppdrag företagit en studieresa i Sydamerika, vilken bland annat resulterade i en bok, som vann ett gott bedömande. Det torde ha varit denna hans resa och skildringarna därifrån som riktade utrikesdepartementets uppmärksamhet på honom och föran-

ledde erbjudande om anställning som pressattaché. Rogberg synes ha besvarat ett första erbjudande nekande men ha jakat när detta upprepades och när det i samband därmed ställdes i utsikt, att han, därest pressattachébefattningen i Buenos Aires framdeles indroges, skulle beredas liknande anställning på annan plats. Rogberg är född 1896, och det var för honom betydelsefullt att erhålla betryggande försäkringar om sin framtid, när han på utrikesdepartementets förslag lämnade en trygg och fördelaktig anställning i hemlandet, vilken han kunde förväntas behålla intill uppnådd pensionsålder. Enligt vad som uppgivits från vederbörligt håll har Rogberg fullgjort sin tjänst i Buenos Aires på ett i hög grad tillfredsställande sätt. Några anordningar ha icke nu vidtagits för att bereda Rogberg annan varaktig stats-tjänst.

Sedan Rogberg inträdde i utrikesdepartementets tjänst har pressattachébefattningarnas besättande omlagts så, att de besättas på förordnande blott för tre år, varefter de förordnade beräknas återgå till journalistisk verksamhet i enskild tjänst. Alldeles oavsett, huruvida denna anordning på längre sikt är ändamålsenlig eller icke, synes det icke fylla rimliga krav på hänsyn till den enskilde medborgarens rätt och bästa att på sätt, som nu synes vara avsett, ur statstjänst entlediga en person, som på uppmaning av statsmyndighet gått i statstjänst och därvid erhållit enligt hans mening betryggande försäkringar om varaktig anställning, som fyllt sina tjänsteuppgifter fullt tillfredsställande och som med hänsyn till sin ålder numera icke har utsikt att vinna ny betryggande anställning i enskild tjänst. Över huvud taget synes det dessutom påkallat att ompröva anställningsvillkoren för pressattachéer. Statens behov är att från pressen kunna rekrytera rutinerade, kunniga och erfarna pressmän. Skola dylika för framtiden erhållas, är det nödvändigt att anställningen som pressattaché icke medför en försämring av deras framtidsutsikter på längre sikt.

Därest det likväl skulle befinnas oundgängligen nödvändigt att i fråga om här förevarande befattning genomföra en tillfällig besparing, synes en sådan kunna vinnas därigenom att pressattachébefattningen i Buenos Aires tillfälligt förlägges till Stockholm, såsom tidigare skett med pressattachébefattningen i Berlin. Härigenom skulle vinnas att alltjämt en sakkunnig arbetskraft stode till förfogande för ledning av upplysningsverksamheten i Latinamerika samt i Spanien och Portugal och att samtidigt tillbörlig hänsyn visades till den nuvarande pressattachéns intressen.

Med hänsyn till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att under tredje huvudtiteln såsom hittills upptaga åtta pressattachébefattningar och anvisa härför erforderliga anslag.

Stockholm i januari 1951.

Manne Ståhl.

Frans Severin.

Elis Håstad.

Ossian Schlstedt.

J. Braconier.